

НУР ЕД-ДИН И ШЕМС ЕД-ДИН

Превод от немски: Цветана Узунова-Калудиева, 1993

chitanka.info

Знай, о, повелителю на всички правоверни, че в стари времена в египетската земя живял един султан, истинско олицетворение на справедливостта; за бедните той бил баща, мъдреците били негови съветници; султанът имал везир, разбран и разумен човек, който мъдро му помагал в управлението на страната. Този везир бил много възрастен човек и имал двама сина, които били като две луни; нийде по света нямало равни на тях по красота и миловидност. По-големият се казвал Шемс ед-Дин Мохамед, а по-малкият — Нур ед-Дин Али; по-малкият обаче превъзхождал по-големия по нежност и миловидност, така че за него се разчуло чак по чужди земи и жителите им идвали в страната, за да се порадват на красотата му. И ето случило се, че баща им умрял; султанът много тъгувал за него и засвидетелствувал своето благоволение на двамата му сина, като ги извикал при себе си, облякъл ги в скъпи царедворски одежди и им казал:

— Вие ще заемете мястото на своя баща; не тъгувайте повече!

Братята се зарадвали и целунали земята пред султана и техният траур за баща им продължил цял месец; след това те поели службата си като везири и властта преминала в техни ръце, както по-рано била в ръцете на баща им. Колчем султанът тръгнал някъде на път, един от двамата братя заминавал заедно с него. И така една вечер, когато било ред на по-големия да заmine със султана, се случило, че двамата седели заедно на приказка; тогава по-големият казал на по-малкия:

— Братко мой, аз искам ние двамата с теб да се оженим в една и съща нощ.

— Нека бъде по волята ти, братко мой — отвърнал по-малкият, — нали знаеш, аз съм съгласен с всичко, което ти кажеш.

И така те се условили. По-големият обаче отново се обърнал към брат си:

— Ако Аллах нареди така, че ние с теб да се сгодим с две девойки и да се оженим за тях през една и съща нощ и те да заченат в един ден, и ако по волята на Аллаха твоята жена роди син, а моята — дъщеря, то нека ние да ги сгодим, защото те ще бъдат братови деца.

А Нур ед-Дин попитал:

— Братко мой, какъв дар ще поискаш да поднесе моят син за сватбата на твоята дъщеря?

По-големият отвърнал:

— Аз искам от твоя син за моята дъщеря три хиляди динара и три градини, както и три големи ниви; би било непристойно, ако момъкът пожелае да сключи брачния договор на по-малка цена.

Като чул това искане обаче, Нур ед-Дин казал:

— Но ти не можеш да искаш такъв голям дар от моя син! Нима не знаеш, че ние с теб сме братя и по милостта на Аллаха — везири с еднакъв ранг? Полага се ти да предложиш дъщеря си на моя син без сватбен дар, а ако непременно е необходимо да се направи някакъв дар, то тогава определи привидно една цена, колкото за пред хората. Защото ти много добре знаеш, че мъжката издънка на рода е много по-ценна от женската; моето дете е мъжко и нашето име ще се продължи благодарение на него, а не на твоята дъщеря.

— Че какво ѝ е на нея? — попитал Шемс ед-Дин.

Нур ед-Дин отговорил:

— Нашето име няма да продължи да се носи сред емирите благодарение на нея; ти обаче искаш да постъпиш с мен като онзи човек, за когото разказват, че казал на своя приятел, дошъл при него с някаква молба:

— В името на Аллаха, аз ще изпълня твоята молба, само че утре.

Тогаваш Шемс ед-Дин казал:

— Виждам аз, че на теб ти липсва уважение към другите и че смяташ своя син за по-ценен от моята дъщеря; няма никакво съмнение, че си неразумен и не знаеш как да се държиш. Ти ми припомняш нашата съвместна служба, макар че аз те допуснах до везирството само от съжаление, за да ми бъдеш помощник, когато се наложи, и за да не те обидя. Ала щом ти говориш така, то в името на Аллаха аз никога няма да позволя на моята дъщеря да се ожени за твоя син, дори ако ти дадеш за нея злато колкото собственото ѝ тегло.

Като чул думите на брат си, Нур ед-Дин се разсърдил и отвърнал:

— И аз никога за нищо на света няма да оженя моя син за твоята дъщеря!

Шемс ед-Дин обаче извикал:

— Аз никога няма да дам съгласието си той да стане неин съпруг! Ако нямах намерение да тръгна утре на път, щях добре да те накажа за назидание на всички, но щом се върна от пътешествието си, има да видиш и аз ще ти покажа на какво те задължава моят сан и положение!

Като чул тези думи на брат си, Нур ед-Дин излязъл въвн от себе си от ярост, ала той прикрил чувствата си. Двамата братя прекарали ноцта отделно. Когато се развиделило, султанът тръгнал на път с богатата си свита, стигнал до Кайро и оттам в Гиза и се отправил към пирамидите, съпроводен от своя везир Шемс ед-Дин. А що се отнася до неговия брат Нур ед-Дин, през цялата ноц гневът му не стихнал; и когато се разсъмнало, той станал, произнесъл утринната си молитва и влязъл в своята съкровищница. Там взел чифт малки кожени дисаги и ги напълнил със злато.

И след всичко, това той заповядал на един от младите си прислужници да оседлае нубийската му ослица с меко седло; ослицата била стоманеносива, извитият ѝ гръб се издигал като висока гърбица; седлото било от злато, стрепената — донесени от Индия, животното било украсено с разкошно персийско покривало и приличало на булка, нагиздена за сватбена ноц. Освен това той заповядал на слугата да сложи върху седлото една копринена завивка и да я покрие с молитвено килимче, което да прикрива от двете страни натъпканите със злато дисаги. След това се обърнал към слугата и робите си:

— Смятам да направя една дълга разходка извън града и ще поаяздя чак до местността Калюб; ще пренощувам три ноци навън и никой от вас да не тръгва подире ми, защото много ми е тежко на душата!

След тези думи той бързо яхнал ослицата и снабден с малко храна за по път, напуснал Кайро и поел към далечината. Още по пладне той вече влизал в град Билбаис, където слязъл от ослицата и си починал, като оставил и добичето да си отпочине, и похапнал малко от взетата за по път храна. В Билбаис той купил още храна за себе си и фураж за ослицата и след това отново поел към пустинята. Щом паднала ноц, той пристигнал в едно селище, което се наричало ес-Садийе; там прекарал ноцта. Взел малко от храната и я изял; после сложил дисагите за възглавница върху проснатата завивка и заспал на открито, все още обладан от силен гняв. Така прекарал ноцта. Ала щом се зазорило, яхнал отново магарето и продължил пътя си и яздил, докато стигнал до град Алепо, където отседнал в една от многото странноприемници, и останал там три дни, за да си отпочинат и добичето, и той и да се порадва на хубавия въздух. След това решил да продължи пътя си, яхнал отново ослицата и тръгнал, накъдето му очи

видят; яздил, без да спира, докато стигнал град Басра, ала не знаел как се нарича градът. Отседнал в един хан, свалил дисагите от магарето и проснал килимчето; дал добичето, както си било със сбруите, на ханджията и му казал да го поразходи. Ханджията поел юздата и повел ослицата. Случило се обаче така, че по същото време везирът на Басра седял на прозореца на своя палат; той видял ослицата със скъпоценните сбруи и си помислил, че това е царско добиче, на каквото яздят само везири и царе; умът му останал в него и той казал възхитен на един от своите слуги:

— Я ми доведи този ханджия!

Слугата излязъл и довел ханджията; той пристъпил, целунал земята пред везира, който бил много стар. Везирът попитал ханджията:

— Кой е собственик на това добиче и какъв човек е?

Ханджията отвърнал:

— О, господарю, това добиче е на един много приятен млад човек, сериозен и красив, сигурно е търговец.

Като чул думите на ханджията, везирът бързо се изправил, яхнал своя кон и се отправил към хана, за да посети момъка. А Нур ед-Дин, щом видял везира да се приближава, се изправил, посрещнал го и го поздравил. Везирът го приветствувал с добре дошъл, слязъл от своя жребец, прегърнал момъка, поканил го да седне до него и го попитал:

— Синко, откъде идваш и какво търсиш тук?

— Господарю — отвърнал Нур ед-Дин, — идвам от град Кайро, където моят баща, докато беше жив, бе везир, ала сега той се пресели при милостивия велик Аллах — и момъкът разказал всичко, каквото му се било случило, от начало до край, и добавил: — Така аз реших никога вече да не се върна у дома, докато не обходя всички градове и земи.

А везирът, щом чул неговите думи, веднага заговорил:

— Синко, недей слуша гласа на страстите си, защото той може да те тласне към гибел! Истина ти казвам, много страни са пусти местности и аз се страхувам за тебе от превратностите на живота.

При тези думи везирът накарал да натоварят дисагите, завивката и килимчето върху ослицата и отвел Нур ед-Дин в своя дом; там му отделил една хубава стая и го обградил с любезност и почести, тъй като много го обикнал. После му казал:

— Синко, ето аз живея тук, стар човек съм вече, а нямам син. Аллах ме сподоби само с една дъщеря, която ти е равна по красота; мнозина, които идваха да я искат, аз отпращах. Сега обаче сърцето ми силно се привърза към тебе; искаш ли да приемеш моята дъщеря да ти служи и да я направиш своя съпруга? Ако си съгласен, аз ще отида заедно с теб при султана в Басра и ще му кажа, че ти си син на моя брат и ще те представя на него, за да те направи везир на мое място, а аз самият ще остана спокойно в дома си, защото вече остарях.

Като чул тези думи на везира на Басра, Нур ед-Дин навел скромно глава и отвърнал:

— Слушам и се подчинявам!

Везирът много се зарадвал и накарал слугите си да приготвят празничен обяд и да украсят тържествената зала, където празнували сватбите на емирите. После той събрал приятелите си и поканил велможите на царството и търговците от Басра; когато всички се събрали край него, той им казал:

— Аз имах един брат, който беше везир в египетската земя и Аллах го сподоби с двама сина, докато мен, както вие всички знаете, той дари с една дъщеря. Така брат ми бе уговорил с мен да ожени един от своите синове за дъщеря ми и аз му го обещах; и ето, когато дошло времето за женитбата, той ми изпраща един от своите синове — този момък. И тъй като той вече е дошъл при мен, аз съм готов да сключа брачния договор между него и моята дъщеря и да отпразнувам тяхната женитба в моя дом, защото той ми е много по-близо до сърцето, отколкото кой да е чужденец, а по-късно, ако иска, той може да остане при мен, а ако иска, да пътува, аз ще го изпратя заедно с жена му при баща му.

Тогава всички отвърнали:

— Решението ти е много добро — и се обърнаха да видят жениха и като го видели, всички го харесали.

А везирът изпратил веднага да повикат кадиите и свидетелите и начаса съставили договора. Слугите донесли на гостите да пушат благовонни тютюни, поднесли им захарен шербет и ги напръскали с розова вода; после всички се разотишли. Везирът заповядал на слугите си да отведат Нур ед-Дин в банята и му дал една от своите най-скъпи одежди, изпратил му кърпи и блюда, и кадилници, и всичко, което му било нужно. Когато момъкът излязъл от банята и се пременил с

дрехата, той бил хубав като пълнолуние през четиринадесетата нощ. Навън, пред банята, Нур ед-Дин яхнал ослицата си и поел право към палата на везира. Там слязъл от добичето, влязъл при везира и му целунал ръцете, а старецът го поздравил с „добре дошъл“:

— Бъди щастлив, синко, върви тази нощ при своята жена, а утре аз ще те заведа при султана. Ще моля Аллаха да бъде добър към тебе.

Нур ед-Дин се изправил при тези думи и отишъл при своята съпруга, дъщерята на везира.

Да оставим сега Нур ед-Дин и да се върнем към неговия брат. Той дълго пътувал със султана и когато се върнал, не заварил брат си у дома; попитал веднага слугите за него, а те му отговорили:

— В същия ден, когато ти тръгна на път със султана, брат ти яхна ослицата си, оседлана с празничните сбруи, и каза: „Отивам в местността край Калюб и ще остана там един-два дни, защото много ми е тежко на душата. Но никой от вас не бива да тръгва подире ми“. И оттогава, откакто е заминал, до ден-днешен, не сме получили никаква вест от него!

Шемс ед-Дин се разтревожил от заминаването на брат си и много тъгувал, заедно го изгубил, та си казал:

„Той е сторил това само защото го нахоках през онази нощ; взел е думите ми така присърце, че е заминал далеч от дома. Но аз трябва непременно да изпратя някой да го намери!“

При тези мисли той отишъл при султана и му разказал всичко, а султанът написал писма, които разпратил чрез вестоносци до своите настоятели във всички провинции на царството. През двадесетте дни обаче, докато Шемс ед-Дин бил на път, Нур ед-Дин успял да стигне до далечни земи; така слугите го търсили, но не намерили никаква следа от него и се върнали обратно. А Шемс ед-Дин изгубил надежда, че ще може да намери отново брат си, и казал:

— Аз все пак отидох твърде надалеч по отношение на брат си с онова, което му казах за женитбата на нашите деца. Да можеше всичко това да не бе станало! Всичко дойде от моето безразсъдство и непредпазливост!

Скоро след това той се сватосал с дъщерята на един търговец в Кайро, сключил там брачен договор и отишъл при нея. И ето случило се така, че нощта, през която Шемс ед-Дин отишъл при своята съпруга, била и сватбената нощ на Нур ед-Дин и неговата съпруга, дъщерята на

везира на Басра; така великият Аллах решил да изпълни волята си над своите създания. И се случило също и онова, което двамата братя си били казали: жените и на двамата заченали в същата нощ; жената на Шемс ед-Дин — везира на Египет, родила дъщеря, невиждана по хубост дотогава в Кайро; жената на Нур ед-Дин пък родила момченце, по-хубаво от всички момченца по това време.

Нарекли момченцето Бедр ед-Дин Хасан и дядо му, везирът на Басра, много му се радвал; той устроил тържества и празнични гощавки, каквито подобават само на царски синове. После взел Нур ед-Дин със себе си и го завел при султана, а Нур ед-Дин, щом влязъл при царя, целунал пода пред краката му.

Тогава султанът се изправил, за да почете двамата си гости; той поблагодарил на Нур ед-Дин за думите му и попитал своя везир:

— Кой е този момък?

Тогава везирът разказал цялата история от начало до край. Най-напред казал:

— Това е синът на моя брат.

Султанът попитал повторно:

— А как е възможно той да е твой племенник и ние да не сме чули нищо за него досега?

Везирът отговорил:

— О, господарю наш и султане, аз имах един брат, който беше везир в египетската страна; когато умрял, той оставил като свои наследници двама сина, по-големият, от които станал везир на мястото на баща си, докато този тук, по-малкият, дойде при мен. Аз бях дал обет, че ще оженя дъщеря си единствено за него; така, когато той дойде, аз го ожених за моята дъщеря. Той е още млад, а аз съм вече старец; слухът ми отслабна, силите ме напускат вече, затова искам да помоля нашия господар и султан да постави него на мое място, защото той е син на моя брат и съпруг на моята дъщеря. Той заслужава везирството, защото е благоразумен и съобразителен.

Султанът погледнал Нур ед-Дин и той му се харесал; така султанът му дал службата, за която го молел везирът. Провъзгласил го по всички правила за везир и му подарил една прекрасна одежда и една ослица от собствените си обори; освен това той му определил заплата и богато възнаграждение. Нур ед-Дин целунал ръка на султана;

и двамата си отишли много радостни вкъщи, той и неговият тъст, и си рекли:

— Всичко това е за щастие на новородения Хасан!

След това, още на другия ден, Нур ед-Дин отишъл при султана, целунал пода пред него и произнесъл стиховете на възхвала.

Тогава султанът му наредил да седне на стола за везира; той седнал и поел своя пост и се заел да разглежда молбите и споровете на поданиците, което е задължение на везирите. Султанът го наблюдавал и бил доволен и учуден колко сигурни и разумни нареждания и решения вземал момъкът. Затова султанът го обикнал и го облякъл с всичкото си доверие. А когато разпуснали събранието, Нур ед-Дин си отишъл вкъщи и разказал на своя тъст какво се случило; старецът много се зарадвал. От този ден нататък Нур ед-Дин ръководел везирството все тъй, че султанът не искал вече да се отдели от него ни ден, ни нощ. Султанът от своя страна увеличил заплатата и възнаграждението му, докато Нур ед-Дин станал богат човек и притежавал кораби, които предприемали по негово нареждане дълги търговски пътешествия; той имал също така бели и черни роби, а и много стопанства и добре напоявани имоти и градини. Когато синът му Хасан станал на четири години обаче, умрял старият везир, бащата на неговата жена; Нур ед-Дин устроил богато и пребогато погребално шествие за своя тъст, преди да го положи в земята. След това се заел с възпитанието на сина си и когато момченцето поотраснало и станало на седем години, той му наел учител, който да го учи в собствения му дом; заръчал на учителя да учи сина му и да му даде добро образование и възпитание. Така мъдрецът учел момчето да чете, давал му всякакви полезни знания и чел заедно с него неколkokратно Корана в продължение на няколко години. А Хасан ставал през това време все по-хубав и по-строен.

Ученият го възпитавал в двореца на баща му; защото от деня на раждането си детето никога не било напускало палата. Един ден обаче баща му, везирът Нур ед-Дин, му облякъл най-хубавите дрехи, сложил го върху едно добро муле и го отвел при султана. Щом той влязъл, султанът погледнал Бедр ед-Дин Хасан, сина на везира Нур ед-Дин, и детето веднага му харесало и той го обикнал. А жителите на царството се възхитили на красотата на детето, когато то минало за първи път заедно с баща си край тях на път за султанския дворец; хората

насядали по пътя и чакали той да се върне, за да се порадват на красотата и миловидността и на съвършената му хубост.

Щом султанът погледнал детето, той веднага започнал да се отнася към него с особено благоволение, защото мигом го бил обикнал. Той казал на баща му:

— О, везире, ти трябва непременно винаги да водиш сина си със себе си тук!

А везирът отвърнал:

— Слушам и се подчинявам!

После везирът се върнал със сина си у дома и оттогава всякога го водел при султана, докато момчето станало петнадесетгодишно. По това време баща му, везирът Нур ед-Дин, заболял; той накарал да повикат сина му при него и му казал:

— Знай, о, сине мой, че земният свят е дом на преходното, докато небесният свят е дом на вечното. Сега аз искам да ти дам няколко съвета; слушай внимателно онова, което ще ти кажа, и мисли върху него!

После той му дал указания как най-добре трябва да се държи с хората и как да ръководи работата си. Докато говорел така обаче, Нур ед-Дин си спомнил за брат си и за родината си, и за своята страна и заплакал, задето се разделил с приятелите и близките си.

Като свършил жалбата си, той се обърнал към своя син и казал:

— Преди да ти открия последната си воля, трябва да ти кажа, че ти имаш чичо; той е везир на египетската страна и аз се разделих с него и го напуснах без съгласието му. Вземи сега един лист хартия и запиши онова, което ще ти кажа!

Тогава Бедр ед-Дин Хасан взел лист хартия и започнал да записва върху него онова, което му казва баща му. Нур ед-Дин му изредил всичко, което му се било случило от начало до край. Накарал го също така да запише деня на неговия годеж и на сватбата му с дъщерята на везира и деня на пристигането му в Басра и на срещата му с везира; да запише също така, че той самият не е бил навършил още четиридесет години по времето, когато се скарал с брат си. После добавил:

— Всичко това е записано за него под моя диктовка и нека Аллах бди над моя брат, когато аз няма да съществувам вече! — След това той сгънал хартията, запечатал я и казал: — О, Хасане, сине мой, запази

това свидетелство за твоя произход, защото онова, което е написано върху него, ще бъде доказателство за това, откъде си произлязъл, какъв е твоят род и кое е родословното ти дърво. И ако ти се случи нещо лошо, замини за Египет, попитай там за чичо си, накарай да те заведат при него и му съобщи, че аз съм умрял като чужденец и изпълнен с мъка по него.

Тогава Бедр ед-Дин Хасан взел хартията и я прегънал; зашил я между хастара и плата на плитката си шапчица и увил около нея копринен тюрбан, като плакал, задето трябвало да се раздели още толкова млад с баща си. А Нур ед-Дин продължил:

— Сега ще ти дам пет съвета. Първият ми съвет е: не се привързвай към никого много силно, за да бъдеш сигурен, че няма да пострадаш от неговото коварство! Защото човек може да бъде сигурен за живота си само ако живее затворен в себе си и ако отбягва общността и сближението.

Вторият ми съвет е следният, о, сине мой: не бъди коравосърдечен към никого, за да не бъде коравосърдечна и съдбата към тебе! Защото съдбата един ден е благосклонна към тебе, а на другия ден — против тебе. Земният свят е само един заем, който ние трябва да връщаме.

Третият ми съвет е следният: научи се да мълчиш и се интересувай повече от собствените си грешки, отколкото от грешките на другите хора! Защото поговорката казва: „Който знае да мълчи, печели“.

Четвъртият ми съвет, о, сине мой, е следният: пази се да не пиеш вино! Защото виното е извор на всяка разюзданост и то мозъка ни замъглява. Затова пази се, пази се да не пиеш вино!

И петият ми съвет, о, сине мой, е следният: пази богатството си и то ще пази теб; брани богатството си и то ще брани теб; недей разпилява онова, което имаш, за да не си принуден и за най-малкото нещо да просиш от другите. Пести златото, да жънеш доброто!

Така Нур ед-Дин дал на сина си Бедр ед-Дин Хасан много умни съвети, докато животът му угаснал. В дома му се възцарила дълбока скръб и султанът и всички емири тъгували по него и го погребали с почести. Бедр ед-Дин обаче прекарал още цели два месеца дълбок траур по баща си и нито излизал през това време, нито отивал в Държавния съвет, нито се явявал при султана. Тогава султанът се

разсърдил, назначил на негово място един от своите придворни и го направил везир, като му заповядал да сложи заповор върху всичко, което принадлежало дотогава на Нур ед-Дин, на имотите, на къщата и на земите му. Тръгнал новият везир да изпълни заповедта и да залови Бедр ед-Дин Хасан, сина на покойния, за да го отведе пред султана, който да се разпореди с него както пожелае. Сред войниците имало един телохранител на покойния везир; като научил за тази заповед, той подгонил коня си и пристигнал с най-голяма бързина при Бедр ед-Дин Хасан. Заварил го седнал пред портата, с приведена глава, тъжен и с потиснато от мъка сърце, телохранителят бързо скочил от коня, целунал ръка на Бедр ед-Дин Хасан и казал:

— О, господарю мой и сине на моя господар, бързо тръгвай, иначе ще те постигне голяма беда!

Тогава Хасан се разтреперил и попитал:

— Какво се е случило?

Онзи отвърнал:

— Султанът ти е много сърдит и е дал заповед да те задържат; нещастieto ти ме следва по петите. Затова скочи бързо, за да спасиш живота си!

Хасан го попитал:

— Имам ли още време да вляза в дома си и да взема малко от земните блага, които да ми помогнат при бягството да намеря някъде прибежище?

Ала робът възкликнал:

— О, господарю мой, скочи веднага, остави дома си и бързай!

При тези думи на телохранителя Бедр ед-Дин покрил главата си с полата на своята дреха и побягнал, докато стигнал външните порти на града; там чул хората да казват:

— Султанът изпратил новия везир в дома на покойния везир, за да наложи заповор върху имотите и собствеността му, да залови сина му Бедр ед-Дин Хасан и да го отведе при него, за да накара да го убият! — И всички викали: — Жалко за неговата красота и прелест!

Като чул думите на хората, Бедр ед-Дин Хасан побягнал, накъдето му очите видят, без да знае къде отива; бързал така, без да се спира, докато съдбата го отвела до гроба на баща му. Той навлязъл в гробището и потърсил пътеката през гробовете; най-после седнал на гроба на бащата си, свалил от главата си пеша на одеждата си, която

имала златовезан бордюр с избродирани стихове на него. Както той седял на гроба на баща си, ето че към него се приближил един евреин, който приличал на сарафин и носел чифт дисаги, пълни с много злато. Евреинът пристъпил към Хасан ел-Басри и му казал:

— О, господарю, защо те виждам толкова променен?

— Спах до преди по-малко от час — отвърнал Хасан, — тогава ми се яви баща ми и ми се скара, задето още не съм дошъл да посетя гроба му; тръгнах бързо, цял треперещ от страх, че денят може да мине, преди да намеря гроба, а това щеше да бъде непоносимо за мен.

— Млади господарю — продължил евреинът, — твоят баща беше разпратил много от своите кораби в открито море и тъй като сега ще пристигнат няколко, аз имам голямо желание да откупя от теб за тези хиляда златни динара товара на първия кораб, който ще пристигне в пристанището. — И евреинът взел едната кесия, пълна със злато, наброил от нея хиляда динара, подал ги на Хасан, сина на везира, и казал: — Напиши ми едно свидетелство за продажбата и го подпечатай!

Така Хасан, синът на везира, взел лист хартия и написал върху него:

„Пишещият тези редове, Бедр ед-Дин Хасан, син на везира Нур ед-Дин, продадох на Исаак, еврейна, за хиляда динара целия товар на първия кораб на баща си, който ще пристигне в пристанището; парите получих предварително“.

Евреинът поел свидетелството, Хасан обаче се разплакал, като си помислил какво високо положение заемал до този ден.

После Хасан продължил горко да плаче и когато нощта се спуснала над него, той опрял глава на гроба на баща си и потънал в сън. Не се събудил и когато месецът изгрял, ала главата му се смъкнала от гроба и той останал легнал по гръб, а месецът огрявал ясно лицето му.

Гробището обаче било обиталище на правоверни духове; и ето скоро една демонка се появила и видяла спящия Хасан. Учудила се на неговата красота и прелест и възкликнала:

— Слава на Аллаха! Този момък прилича на дете на рая!

И тя отлетяла нагоре към небето, за да покръжи из въздуха, както правела обикновено. Там срещнала един летящ демон; той я поздравил и тя му казала:

— Откъде идваш?

А той отвърнал:

— От тези земи.

— Искаш ли да дойдеш заедно с мен и да се порадваш на красотата на един младеж, който спи там долу на гробището? — попитала тя, а той отговорил:

— С удоволствие.

И те полетели натам и най-после се спуснали на земята край гроба. Тя го попитала:

— Виждал ли си някога през живота си толкова красив човек?

Демонът го погледнал и възкликнал:

— Хвала томува, който няма равен на себе си! Но да ти кажа ли, сестрице, какво видях пък аз?

Тя попитала:

— Какво си видял?

— Видях — отвърнал той — подобие то на този момък в египетската страна. Това е дъщерята на везира Шемс ед-Дин; тя е почти двадесетгодишна, с кръшен стан, олицетворение на красотата, прелестта и лъчезарната хубост. Като достигнала до тази възраст, султанът на Египет чул за нея и изпратил да повикат везира, баща ѝ, и му казал:

„Знай, о, везиру, че до моите уши стигна вестта, че ти имаш дъщеря и аз искам да те помоля да ми я дадеш за жена“.

Везирът обаче отвърнал:

„О, господарю наш и султане, успокой се и приеми моята молба за прошка и се смили над мъката ми! Защото ти знаеш, че моят брат Нур ед-Дин ме напусна и ние не знаем къде се намира той сега. Ние деляхме заедно с него везирството; причината обаче, задето той си отиде разсърден, беше следната: седях веднъж заедно с него и ние двамата разговаряхме за женитби и за бъдещите ни деца; тогава се скарахме и той много се ядоса. Аз обаче се заклех, че няма да задомя дъщеря си за никого друго, освен за сина на моя брат; това се случи в деня, когато майка ѝ я роди, и ето оттогава има вече осемнадесет години. Съвсем наскоро разбрах, че брат ми се е оженил за дъщерята на везира на Басра; тя му родила син и аз няма да дам дъщеря си на никой друг, освен на него, за слава и чест на моя брат. Отбелязал съм датите на моята женитба и на зачатие то и на раждането на дъщеря си.

Така тя е отредена на своя братовчед, а за нашия господар, султана, има момичета навред“.

Като чул тези думи на везира обаче, султанът много се разсърдил и извикал:

„Щом човек със сан и положение като моето поиска да се ожени за дъщерята на човек като тебе, как можеш да откажеш и да намираш такива глупави възражения? Кълна се в главата си, че за наказание ще дам дъщеря ти за жена на най-жалкия от слугите си!“

А в двореца по това време имало един коняр с изкорубени гърди и гърбица; султанът накарал да повикат този коняр и направо съставили брачния договор между него и дъщерята на везира. Султанът заповядал още тази нощ слугата да върви при девойката и да му устроят сватбено шествие. Аз току-що бях там и го видях сред телохранителите на султана, които стояха около него със запалени факли в ръце и му се подиграваха пред вратата на банята. А дъщерята на везира седи сред своите прислужнички и робини и плаче, тя, която от всички хора на света най-много подхожда на този момък! Забрали дори на баща ѝ да влиза при нея. Никога, о, сестрице, не съм виждал по-отвратително същество от този гръбльо; девойката обаче е още по-хубава от този момък.

А демонката извикала:

— Лъжеш! Този момък е най-красивият човек на своето време!

Но демонът оспорил думите ѝ, като казал:

— В името на Аллаха, сестрице, девойката е по-хубава от момъка, ала никой друг, освен него не я заслужава, защото те двамата си приличат като брат и сестра или като деца на двама братя. Колко жалко за нея, задето ще принадлежи на този гръбльо!

Тогава демонката рекла:

— Братко, хайде да се пъкнем под момъка, да го вдигнем във въздуха и да го отнесем при девойката, за която говориш; тогава ще видим кой от двамата е по-хубав.

Демонът отвърнал:

— Слушам и се подчинявам! Това е много правилно и най-доброто предложение; аз сам ще го отнеса.

При тези думи той вдигнал момъка от земята и полетял заедно с него във въздуха, а демонката била все край него, докато той го положил върху една каменна пейка в града Кайро и го събудил. Хасан

се разсънил и като видял, че не лежи върху гроба на баща си в Басра, се огледал наляво и надясно и разбрал, че се намира в непознат град; той едва не извикал, защото демонът го побутнал леко. Той му бил донесъл прекрасна одежда и момъкът се облякъл, а демонът му запалил една факла и казал:

— Знай, че аз те донесох тук и в името на Аллаха ще ти сторя едно добро; затова вземи тази факла, иди пред онази баня и се смеси с хората; после върви все с тях, докато стигнете до дома на невестата. Там върви право напред и влез в голямата зала; не се страхувай от никого, а щом влезеш вътре, застани от дясната страна на гърбавия жених! И колкото пъти до теб се приближи някоя от слугините или робините и певиците, бръкни в джоба си, който винаги ще бъде пълен със злато, вземи една шепа жълтици и им ги подхвърли и не се безпокой за нищо; защото колкото пъти бръкнеш в джоба си, той винаги ще бъде пълен със злато. Давай всекиму, който се приближи до тебе, цяла шепа и не се страхувай, а вярвай в онзи, който те е сътворил! Защото всичко това не става по твоя воля и желание, а по заповед на Аллаха.

Като чул думите на демона, Бедр ед-Дин Хасан си казал:

„Бих искал да разбера що за девойка ще е това и какво означава тази благосклонност!“

После той се отдалечил със запалената факла в ръка и стигнал до банята, където видял гръблъото качен на кон. Проправил си път сред навалищата, какъвто бил, с прекрасна външност и хубаво облечен, както вече разказахме: на главата си имал малка шапчица, увита в тюрбан, и златовезана одежда с дълги ръкави. Той вървял заедно със сватбеното шествие и щом певиците се спирали, за да приемат дарове от народа, той бъркал в джоба си; и тъй като винаги го намирал пълен със злато, вземал една шепа и хвърлял върху дайрето, което му поднасяла певицата, цял куп динари. Певиците изпаднали във възторг, а народът се възхищавал на красотата и прелестта му. А той продължил да върви, докато стигнали дома на везира, където слугите спрели народа и му казали да се разотиде; шаферките обаче рекли:

— В името на Аллаха, ние няма да влезем вътре, ако и този момък не дойде заедно с нас; защото той ни направи богати със своята щедрост и ние ще издокараме невестата само ако и той бъде там.

Така те го въвели в сватбената зала и го поканили да седне въпреки злите погледи, които му хвърлял гърбавият жених.

Жените на всички емири, везири и придворни стояли в двойна редица и всяка държала в ръка голяма запалена свещ и на всички лицата били забулени с воали; двете редици се проточвали отляво и отдясно на сватбения трон на невестата чак до другия край на залата, до стаята, от която трябвало да излезе булката. Ала когато жените забелязали Бедр ед-Дин Хасан, неговата красота и прелест и лицето му, което сияело като млад месец, той запленил всички, а певиците казали на всички, които присъствували:

— Знайте, че този прекрасен момък ни пълнеше ръцете с чисто червено злато. Затова се погрижете за него и не му отказвайте нищо и изпълнявайте всичко, което той ви каже!

Тогава всички жени се натрупали около него със своите факли и се възхищавали на прелестта му и му завиждали за красотата; и всяка от тях мечтаела да прекара един час, а по-добре цяла година в неговите прегръдки. Да, те спуснали воалите от лицата си, защото сърцата им били пълни с възхита, и казали:

— Блазе на онази, която притежава този момък или чийто господар е той!

После те започнали да сипят клетви върху гърбавия слуга и върху онзи, който уредил неговата сватба с красивата девойка; и колкото пъти благославяли Бедр ед-Дин Хасан, толкова те проклинали гръблъто.

После певиците заудряли дайретата и надули флейтите и миг след това вътре влязла дъщерята на везира, заобиколена от своите робини. Те я били освежили с дъхави помади и масла, напръскали косите ѝ с благовония и я били нагиздили цялата, покрили я със скъпи одежди и накити, които подхождали на персийските царе. Над дрехите ѝ имало и едно наметало, което се спускало над полите ѝ; то било извезано с червено злато и украсено с образите на диви зверове и птици; на шията си тя носела огърлица от скъпа изработка; огърлицата струвала стотици хиляди жълтици и била направена само от скъпоценни камъни, каквито не бил носил никакъв арабски цар и никакъв султан. А невестата била като пълна месечина, когато царствува на небето през четиринадесетата нощ. Като влязла, тя приличала на дъщеря на рая — хвала на онзи, който я създал в такава

прелест! Жените я обкръжили, като звездите месеца, когато се покаже иззад облаците. А Хасан ел-Басри стоял пред очите на всички гости, когато невестата тръгнала с леко олюляваща се походка; гърбавият слуга понечил да тръгне насреща ѝ, за да я поздрави. Ала тя се извърнала от него и продължила напред, докато застанала пред своя братовчед Хасан. Тогава хората се разсмели и като видели, че невестата пристъпила към Бедр ед-Дин, избухнали във весела одобрителна глъчка, а певиците надали ликуващи викове. Хасан бръкнал в джоба си, извадил една шепа злато и го хвърлил върху дайретата на девойките, които се зарадвали и извикали:

— Ние бихме желали невестата да бъде твоя!

Той се усмихнал и хората го наобиколили, скупчени, а гърбавият слуга останал сам и приличал на маймуна; колкото и свещи да запалвали за него, те веднага изгасвали и той стоял жалък и безмълвен в мрака, оставен сам на себе си. Пред Бедр ед-Дин обаче факлите пламтели в ръцете на хората. Като видял жениха сам в мрака и погледнал себе си и видял как хората го били заобиколили и факлите им горели, той доста се смутил и се учудил, но когато обърнал очи към братовчедка си, веднага се зарадвал и възликувал. После я погледнал в лицето, озарено и блеснало на светлината, защото тя била облечена в рокля от червена коприна. Това била първата булчина рокля, в която я облекли прислужничките ѝ, и Хасан не можел да откъсне очи от нея. А тя се полюшвала леко, вървейки, и мило се кланяла и грабвала ума на мъже и жени.

После прислужничките ѝ я облекли в синя рокля; тя се появила като пълната луна, изгряваща на хоризонта; косите ѝ приличали на въглен, страните ѝ били нежни и меки; върху устните ѝ играела мила усмивка; гърдта ѝ се издигала заоблена над кръшния стан и закръглени хълбоци.

После сменили и тази рокля с нова; закрили лицето ѝ с буйните гъсти коси и отпуснали дългите ѝ черни къдри; те били дълги и бляскаво черни като най-тъмната нощ и тя пробождала сърцата на всички с омайващите стрели на очите си.

После я показали и в четвъртата сватбена рокля; тя се появила като изгряващо слънце, полюлявайки се леко в чудната си прелест, и поглеждала наляво и надясно като истинска газела. Стрелите на погледа ѝ прободили отново всички сърца.

И ето, прелестната девица се появила в петата си булчинска рокля; приличала на върбова клонка или на жадна газела; къдрите ѝ се преливали и прелестите ѝ се разкривали една след друга; хълбоците ѝ потръпвали, къдрите ѝ се развявали.

Сега я извели в шестата булчинска рокля, цялата в зелено; стройният ѝ стан се извисявал като тънко кафяво копие. С прелестта си тя засенчвала красотите на целия свят, а лъчезарното ѝ лице блестяло по-чисто от кръглата луна, която осветява небето; със своята прелест тя събуждала всички желания и била по-гъвкава и по-нежна от клонките на дърветата и будела с чудната си красота толкова сърдечна мъка.

Най-после я показали в седмата рокля, чийто цвят бил смесица от цвета на шафрана и портокала.

Колкото пъти невестата откривала поглед, толкова пъти казвала:

— О, Аллах, направи този момък мой съпруг и ме освободи от оня гърбав слуга!

Така показали невестата във всички седем сватбени рокли на Бедр ед-Дин Хасан ел-Басри, докато гърбавият слуга седял сам-самичък. И когато приключила и тази част от празненството, пуснали множеството да си върви; всички, които присъствували на сватбата, жени и деца, се разотишли и вътре останали само Бедр ед-Дин Хасан и гърбавият слуга. После робините отвели невестата навътре в покоите ѝ, където ѝ свалили украшенията и дрехите и я приготвили за жениха. Тогава гърбавият слуга пристъпил към Бедр ед-Дин Хасан и рекъл:

— О, господине, ти ми достави голяма радост с присъствието си тази вечер и ни покори със своята доброта и щедрост; но не е ли време вече да станеш и да си вървиш?

А онзи отвърнал:

— В името на Аллаха, нека бъде тъй!

И се изправил и излязъл от вратата; там обаче го пресрещнал демонът и му казал:

— Остани, о, Бедр ед-Дин! А когато гръбълото излезе да отиде до отходното място, ти влез вътре, без да се двоумиш, и седни в стаята, а когато влезе невестата ѝ кажи: „Аз съм твоят съпруг; царят измисли тази хитрост, защото се страхуваше да не те урочасат лоши очи. Този, когото ти видя тук, е само един от нашите коняри“. После пристъпи

към нея и открий лицето ѝ, а ние ще те пазим и ще ти помагаме в това начинание.

И докато Хасан говорел още с демона, ето че слугата излязъл и отишъл в отходното място. В този миг демонът излязъл преобразен като мишка, от пълния с вода леген и изцвърчал:

— Пииип!

Гръбълото извикал:

— Ти откъде изникна?

Тогава мишката започнала да расте, докато се превърнала в котка, и извикала:

— Мяу! Мяу!

Но котката също продължила да расте, докато се превърнала в куче, което залаяло:

— Ау! Ау!

А слугата, като видял това, много се изплашил и извикал:

— Махай се оттук, зъл дяволе!

А кучето растяло и растяло, докато се превърнало в магаре; то започнало да му реве в лицето:

— Иа! Иа!

Гръбълото се разтреперил и извикал:

— Помощ, хора, елате ми на помощ!

Но ето че магарето нараснало и станало голямо колкото бик и му препречило пътя и заговорило с човешки глас:

— Горко ти, гръбльо такъв, смрадлива гад!

А слугата усетил, че го присвива стомахът и седнал с дрехите си върху седалката, а зъбите му тракали силно.

Тогава демонът казал:

— Нима светът е толкова малък, та не можа да си намериш друга жена вместо моята любима господарка? — И тъй като оня мълчал, демонът продължил: — Отговори или ей сега земята ще те погълне!

— Аллах ми е свидетел! — извикал гърбавият. — Не съм аз виновен; принудиха ме да го споря. Аз не знаех, че тя имала любим; сега съжалявам, най-напред пред Аллаха и след това пред тебе.

А демонът казал:

— Кълна ти се: ако излезеш сега оттук или промълвиш само една дума преди изгрев-слънце, ще те убия. А когато слънцето изгрее, върви си по пътя и никога вече не се връщай в тази къща! — После демонът

грабнал гърбавия слуга, заврял главата му в дупката на отходното място и рекъл: — Оставям те тук, ала ще те пазя до изгрев-слънце!

Толкоз за гърбавия! Що се отнася до Бедр ед-Дин Хасан обаче, той оставил двамата да се разправят помежду си, влязъл в къщата и седнал по средата на стаята; в този миг вътре влязла невестата, придружена от една възрастна жена, която застанала при вратата и казала:

— О, строен измежду най-стройните, стани и вземи онова, с което Аллах те дарява.

При тези думи старицата излязла, а невестата, на име Сит ел-Хусн, което ще рече господарка на красотата, влязла навътре в стаята със сломено сърце и казала:

— В името на Аллаха, не ще му отдам тялото си, дори и да ми вземе живота! — Ала като пристъпила още по-навътре, тя видяла Бедр ед-Дин Хасан и казала: — Любими мой, нима ти си все още тук? Аз вече си бях казала, че бих желала поне да принадлежа едновременно и на теб, и на гърбавия коняр!

Той отвърнал:

— Та как би могъл слугата да има достъп до тебе? И как би могъл той да те дели заедно с мен?

Тогава тя попитала:

— А кой е моят жених, ти или той?

— Сит ел-Хусн — отвърнал Бедр ед-Дин, — всичко това стана само на шега и за да подиграем гръблъото! Твоят баща се страхуваше, че някой може да те урочаса, когато певиците и прислужничките ти и сватбарите щяха да видят твоята красота, щом отбулеха лицето ти пред мен, и затова нае гърбавия за десет динара, за да отвлече уроките, а сега той си отиде по пътя.

Като чула тези думи от Бедр ед-Дин, Сит ел-Хусн се усмихнала и се зарадвала, избухнала във весел смях и му казала:

— В името на Аллаха, ти изгаси моя огън и, според волята на Аллаха, ела ме вземи и ме притисни до гърдите си.

Тъй като била вече само по риза, тя вдигнала дългите си поли до раменете и пред него се открили закръглените ѝ бедра. Като я видял, Бедр ед-Дин усетил как у него пламва силно желание и той веднага се съблякъл; кесията със злато, която бил получил от евреина и която съдържала хиляда динара, загърнал в панталона си и я пъхнал под края

на леглото. После свалил тюрбана си и го сложил върху едно столче; останал само по тънката си златовезана риза. Прегърнали се двамата със Сит ел-Хусн. Той я притиснал в обятията си и тя него в своите. И разбрал, че тя е истинска перла, непорочна, и че никога дотогава не е принадлежала никому. Той ѝ отнел моминството и се опиянил от младостта, която завинаги ѝ отнел. Прегръщал я още много пъти и тя заченала от него. Най-после Бедр ед-Дин положил ръка под нейната глава, а и тя сторила същото и двамата лежали прегърнати и заспали така.

А сега да оставим Бедр ед-Дин Хасан и Сит ел-Хусн, неговата братовчедка, и да се върнем отново към демона! Той казал на демонката:

— Да вървим, пъхни се под момъка и да го отнесем отново на мястото му, преди да ни е заварило утрото, защото времето напредва!

Тогава тя се спуснала надолу и се пъхнала под Бедр ед-Дин Хасан, вдигнала го, както си спял и отлетяла заедно с него, облечен само по риза и без други дрехи; тя летяла заедно с него, а демонът не се отделял от нея, когато утрото ги изненадало насред път и мюезините завикали:

— Елате да се помолите за спасението си!

Тогава по волята на Аллаха ангелите захвърлили една огнена звезда върху демона и той изгорял; демонката обаче успяла да избяга и се спуснала заедно с Бедр ед-Дин на мястото, където звездата улучила демона, и не отнесла момъка по-нататък, загрижена за живота му. И както било предопределено от съдбата, те били пристигнали в град Дамаск в Сирия; там демонката го положила пред една от градските порти и отлетяла.

Когато се развиделило съвсем и портите на града се разтворили, хората, които излезли оттам, видели един хубав момък само по риза и с плитка шапчица на главата, без никакви други дрехи, а той, уморен от дългото бодърствуване през нощта, бил потънал в дълбок сън. Като го видели, хората си казали:

— О, щастлива е онази, която е прекарала нощта с този момък! Но как не е намерил време да си облече поне дрехите!

А един казал:

— Бедният млад човек! Може би е бил излязъл от странноприемницата само за да утоли някаква своя нужда, когато

виното го е хванало, и той не е могъл да намери мястото, което е търсил, объркал е пътя и е стигнал така до градската порта, тя била затворена и той легнал да спи край нея.

Докато хората разговаряли така за него, неочаквано утринният ветрец подухнал върху Бедр ед-Дин и повдигнал ризата му; открили се бедра и слабини като кристал. Народът възкликнал:

— Слава на Аллаха, каква красота!

Тогава Бедр ед-Дин се разбудил и видял, че лежи край една градска порта и че около него се е насъбрал много народ. Попитал много изненадан:

— Къде съм, добри хора? И защо сте се събрали около мен и какво общо имам аз с вас?

А те отговорили:

— Ние те намерихме тук, когато излязохме при вика на мюезина за утринната молитва, ти спеше и не знаем нищо за теб. Къде си спал през тази нощ?

Бедр ед-Дин Хасан възкликнал:

— В името на Аллаха, добри хора, тази нощ аз спах в Кайро.

Някой се обадил:

— Ти сигурно си ял хашиш!

А друг рекъл:

— Да не си се умопобъркал? Прекарал си нощта в Кайро, а на сутринта лежиш край град Дамаск?

А Бедр ед-Дин Хасан отвърнал:

— В името на Аллаха, добри хора, говоря ви истината; миналата нощ аз действително бях в египетската страна, а вчера през деня бях в Басра.

Тогава някой подхвърлил:

— Ех, хубава работа — а друг казал:

— Този момък не е с всичкия си!

И всички започнали да го одумват и да приказват помежду си:

— Колко жалко за младостта му! Аллах ни е свидетел, няма никакво съмнение, той е луд!

После те го подканили:

— Събери си ума и погледни отново трезво на живота!

Бедр ед-Дин Хасан обаче пак настоял:

— Вчера аз бях жених в египетската страна.

— Сигурно си сънувал — отвърнали хората — И това, което разказваш, си го преживял насън.

Тогава Хасан също се объркал, но все пак казал:

— В името на Аллаха, това не може да е било сън; и онова, което преживях, не ми се е присторило само! Аз наистина бях там и ми показаха булката, и имаше и друг, трети, един гръбльо, който седеше до мен. В името на Аллаха, братя мои, това не е никакъв сън, а ако беше сън, къде са тогава кесията ми със злато и тюрбанът, и скъпата одежда, и панталоните ми?

При тези думи той се изправил, влязъл в града и тръгнал през улиците и през ходовете на пазарите, а народът се трупал край него и тичал подире му, затова той влязъл в дюкяна на един гостилничар. А гостилничарят бил умен и отракан човек, или по-право, бил по-рано крадец; Аллах обаче му простил греховете и той си отворил гостилница. Народът в Дамаск се боял от него, защото той много бързо избухвал в гняв, и когато видели, че момъкът влязъл в гостилницата му, те се разотишли от страх пред гостилничаря. А гостилничарят погледнал Бедр ед-Дин и като видял красотата и прелестта му, веднага го обикнал.

Попитал го:

— Откъде идваш, о, момко? Разкажи ми своята история; защото ти ми стана по-мил от собствения ми живот.

Тогава Хасан му разказал всичко, което му се било случило. Гостилничарят казал:

— О, господарю Бедр ед-Дин, това е прекрасна история и твоят разказ е много странен. Сине мой, скрий онова, което ти се е случило, докато Аллах свали тежестта от плещите ти, а дотогава остани тук при мен; защото аз нямам син и ще те взема като свое дете.

Бедр ед-Дин отговорил:

— С удоволствие, драги чичо!

След това гостилничарят излязъл на пазара и му купил скъпи дрехи и го накарал да ги облече; после отишъл заедно с него при кадията и го обявил по всички правила за свой син. Така от този ден нататък всички в града Дамаск знаели Бедр ед-Дин Хасан за син на гостилничаря; момъкът седял при него в гостилницата, приемал парите от клиентите и живял така известно време заедно с гостилничаря.

А сега да оставим Бедр ед-Дин и неговите приключения и да се обърнем към братовчедка му Сит ел-Хусн! Когато започнало да се развиделява и тя се събудила от сън, не намерила Бедр ед-Дин Хасан до себе си. Помислила, че той е отишъл до отходното място и го чакала цял час да се върне; тогава при нея влязъл баща ѝ. Той бил отчаян от всичко, което му бил причинил султанът; дето го принудил и оженил дъщеря му насила за слугата си, и то за оня жалък, гърбав коняр! И той си казал:

„Ще убия дъщеря си, ако се е отдала на този проклетник!“

Така той отишъл до сватбените покои на дъщеря си, пристъпил до вратата и извикал:

— О, Сит ел-Хусн!

Тя отговорила:

— Тук съм, о, господарю мой!

При тези думи тя излязла навън с малко несигурни стъпки след нощните радости. Целунала пода пред баща си, а лицето ѝ било станало още по-светло и по-прелестно, след като онзи нежен като газела момък бил при нея. Като я видял с такова настроение обаче, баща ѝ попитал:

— О, ти, проклетнице, нима толкова се радваш на този коняр?

Като чула тези думи на баща си, Сит ел-Хусн се усмихнала и отвърнала:

— В името на Аллаха, стига вече сте ми припомняли онова, което се случи вчера, когато гостите ми се надсмиваха и ме сравняваха с онзи слуга, който не струва дори колкото изрезката от нокътя на моя жених! В името на Аллаха, никога през целия си живот досега аз не съм прекарвала такава щастлива нощ като тази! Затова не се подигравай повече с мен, като ми припомняш онзи гръбльо!

Като чул тези думи, бащата избухнал в ярост, очите му потъмнели и той извикал:

— Горко ти, що за приказки са това! Гърбавият слуга прекара нощта с теб!

— Кълна се в името на Аллаха — отвърнала тя, — не споменавай пред мен повече онзи, чийто баща Аллах би трябвало да прокълне! И стига си се шегувал вече! Защото слугата е бил нает за десет динара и щом си получи възнаграждението, си отиде по пътя. А аз влязох в сватбения чертог и намерих там седнал моя жених, онзи, пред когото

певците бяха открили преди това лицето ми; той, който бе им раздавал червено злато преди това, докато бедните сред моите гости бяха станали богати. Аз прекарах нощта в обятията на моя нежен съпруг с черните очи и сключените вежди.

А когато баща ѝ чул тези думи, светлината пред очите му помръкнала и той ѝ креснал:

— О, блуднице, какво брътвиш ти? Умът ли си изгуби?

— Татенце — отвърнала тя, — не карай сърцето ми да се свива от болка; достатъчно беше груб вече към мене! Истина ти казвам, моят съпруг, този, който ми отне моминството, отиде само до отходното място; и аз усещам, че вече съм заченала от него.

Тогава баща ѝ отишъл много учуден до нужника и намерил там гърбавия коняр, заврян с главата надолу в дупката. При тази гледка везирът съвсем се объркал и казал:

— Ами че това е той, гръбльо! — И му викнал: — Хей, гръбльо!

Ала слугата само изгрухтял:

— Върви си по пътя! Върви си по пътя! — защото мислел, че онзи, който му говори, е демонът.

А везирът извикал още веднъж:

— Говори или ще ти отрежа главата с този меч!

Тогава гърбавият заговорил:

— В името на Аллаха, о, главатарю на демоните, откакто ти ме завря тук, още не съм си вдигал главата; заклевам те в името на Аллаха, имай милост към мен!

А везирът, като чул думите на гърбавия, попитал:

— Какво говориш ти? Аз съм бащата на булката, не съм никакъв демон!

А онзи отвърнал:

— Стига това, дете искаше да ми вземеш живота! Върви си сега по пътя, преди да дойде онзи, който ме подреди така, и се нахвърли върху теб! Нима не можяхте да ме ожените за някоя друга, а не за любимата на бикове или на демони! Аллах да прокълне онзи, който ме ожени за нея, и онзи, който ме подреди така!

Тогава везирът му казал:

— Стани и се махни оттук!

— Да не съм луд — извикал слугата — да се махна заедно с тебе оттук, без разрешението на демона, когато той ми каза: „Когато изгрее слънцето, излез и си върви по пътя!“ Изгря ли вече слънцето, или още не е? Не мога да се махна оттук, преди да е изгряло слънцето!

Везирът го попитал:

— Кой те доведе тук?

Гръблъото отговорил:

— Дойдох снощи тук, за да облекча една своя необходимост, в този миг от водата излезе една мишка и започна да цвърчи, па после взе да става все по-голяма и по-голяма, докато се превърна в бик; той ми наговори думи, които ме оглушиха. После ме остави тук така и си отиде; Аллах да прокълне булката и онзи, който ме ожени за нея!

Тогава везирът пристъпил към него и го извадил от дупката на клозета, а гръблъото побягнал и все още не можел да повярва, че е изгряло слънцето, отишъл бързо при султана и му разказал всичко, което му се било случило с демона.

А везирът, бащата на булката, се върнал у дома, загрижен много за дъщеря си, и й заговорил:

— Мила щерко, обясни ми какво се е случило с тебе.

Тя отвърнала:

— Женихът, на когото показах вчера лицето ми, прекара нощта заедно с мен и ми отне моминството, а аз заченах от него. Ако не ми вярваш, то ето там върху онзи стол лежи тюрбанът му, още навит, както е бил, а панталонът му е под леглото и вътре в него има загърнато нещо, което не знам какво е.

Като чул тези думи, баща й влязъл в сватбения чертог и намерил там тюрбана на Бедр ед-Дин Хасан, сина на неговия брат; той взел веднага тюрбана, повъртял го в ръка и рекъл:

— Такива тюрбани носят само везирите; защото той е направен от муселин.

После той видял нещо подобно на амулет, зашито в плитката шапчица; разкъсал хастара и го извадил. Вдигнал и панталона и намерил кесията с хилядата динара, отворил я и видял вътре изписан лист хартия. Прочел го, а това било писмото за продажбата на евреина; договорът бил написан на името на Бедр ед-Дин Хасан, сина на Нур ед-Дин Али Египтянина; и хилядата динара били вътре. Ала едва прочел листа, Шемс ед-Дин извикал силно и паднал на земята в

несвяст, а когато се свестил и започнал да разбира всичко, той много се учудил и възкликнал:

— Няма друг бог, освен Аллах, който е вездесъщ и господствува над всичко! Знаеш ли, о, дъще моя, кой е станал твой законен съпруг?

— Не — отвърнала тя, а той казал:

— Наистина, това е синът на моя брат, твоят братовчед, а тези хиляда динара са неговият сватбен дар за тебе. Велик е Аллах! Да можех да знам само как се е случило всичко това!

След това той отворил защития в шапчицата амулет и намерил вътре изписан лист хартия с подписа на своя брат Нур ед-Дин Египтянина, бащата на Бедр ед-Хасан. Като видял почерка, той прочел родословното писмо и намерил вътре записани датите за годежа на своя брат с дъщерята на везира на Басра и на сватбата му с нея и за рождението на Бедр ед-Дин Хасан, и цялата история за живота на неговия брат до деня на смъртта му. Тогава той много се учудил и се разтреперан от радост и сравнил онова, което бил преживял брат му, с всичко, което се било случило нему. И открил, че всичко съвпадало точно: времето на неговия годеж с годежа на брат му, както и денят на сватбите им, а също така и денят на рождението на Бедр ед-Дин съвпадал с рождената дата на Сит ел-Хусн. Тогава той прибрал листа и отишъл с него при султанати му разказал от начало до край за случилото се; султанът много се учудил и заповядал да запишат веднага всичко. После везирът очаквал целия ден сина на своя брат, но той не дошъл; чакал го и втория ден, и третия, и така чак до седмия, без да получи някаква вест от него. Тогава той казал:

— В името на Аллах, аз ще извърша нещо, което никой досега не е извършил преди мене!

Той взел шише мастило и перо и нарисувал върху лист хартия плана на цялата си къща; показал точно разположението на сватбените покои и къде се спускала завеса, а също и всичко, което имало в къщата. После сгънал рисунката; накарал да му донесат нещата на Бедр ед-Дин и отнесъл тюрбана и плитката шапчица, одеждата и кесията в своята стая, затворил я с железен катинар и сложил печат, за да запази всичко, когато дойде племенникът му Хасан ел-Басри. А когато се изпълнили деветте месеца, дъщерята на везира родила син; той бил красив като пълния месец, копие на баща си по красота и прелест и сияел от нежност. Отрязали му пъпа, почернили клепките на

очите му с галенит и го предали на гледачките; нарекли го Аджиб, което ще рече Прекрасния.

Детето се развивало бързо, сякаш денят за него бил цял месец, а месецът — цяла година и когато минали седем години, дядо му го дал на един учител и му заръчал да го възпита, да го научи да чете и да му даде най-доброто образование. Момчето ходило на училище четири години; тогава то започнало да се кара със съучениците си и да ги дразни и им казвало:

— Кой от вас е като мен? Аз съм син на везира на Египет!

Най-после децата се ядосали и всички заедно отишли при учителя си, за да му се оплачат от това как се отнасял с тях Аджиб. Тогава учителят им казал:

— Ще ви науча какво да му кажете утре, когато дойде на училище; тогава той ще се откаже да идва повече. Като дойде утре насядайте около него и започнете да си говорите: „В името на Аллаха, никой няма да участва в нашата игра, ако не може да назове името на баща си и на майка си; защото онзи, който не знае името на баща си и на майка си, е незаконно дете и той няма да играе с нас“.

На другата заран децата дошли на училище и сред тях бил и Аджиб; те го наобиколили и казали:

— Ще играем една игра, но в нея не бива да участва онзи, който не може да назове името на баща си и на майка си.

И всички възкликнали:

— В името на Аллаха, тъй да бъде!

А един рекъл:

— Името ми е Маджид, майка ми се казва Алавия, а баща ми Из ед-Дин.

Вторият говорил също така; после трети, докато дошъл редът на Аджиб и той казал:

— Казвам се Аджиб, майка ми се казва Сит ел-Хусн, а баща ми е Шемс ед-Дин, везирът на Египет.

Тогава всички се развикали:

— Аллах ни е свидетел, везирът не е твой баща.

А Аджиб отговорил:

— Везирът наистина е мой баща.

Тогава момчетата му се надсмели и запляскали с ръце, викайки:

— Той не знае кой му е баща, махай се оттук, защото с нас не бива да играе никой, който не знае името на баща си!

Момчетата веднага се разбягали настрана от Аджиб и му се смеели, а на него сърцето му се свило и той едва не се задушил от сълзите си. Тогава учителят му казал:

— Ние знаем, че везирът е твой дядо, баща на майка ти Сит ел-Хусн, а не твой баща. Твоят баща не го познаваш нито ти, нито ние, защото султанът омъжи майка ти за гърбавия си слуга, но тогава дошъл един демон и спал с нея и затова баща ти остана неизвестен. Затова престани да се отнасяш горделиво със съучениците си, поне докато разбереш, че и ти имаш законен баща; защото иначе те ще те смятат за незаконородено дете! Нима не знаеш, че дори и синът на най-дребния търговец знае кой е баща му? Твоят дядо е везир на Египет, ала никой от нас не познава твоя баща и затова ние казваме, че ти нямаш баща. Затова бъди по-благоразумен!

А Аджиб, като чул какво говорели учителят и децата за него и как го опозорили, веднага избягал, отишъл при майка си Сит ел-Хусн и изплакал болката си пред нея със сълзи на очи; сълзите обаче му пречели да говори. А майка му, като го чула да хлипа и да плаче, сърцето ѝ пламнало в огън и заговорила:

— Сине мой, защо плачеш? Каж ми какво ти се е случило?

Тогава Аджиб ѝ разказал какво научил от децата и от учителя и попитал:

— Каж ми, мамо, кой е моят баща?

Тя отвърнала:

— Твоят баща е везирът на Египет.

Ала той викнал:

— Не ме лъжи! Везирът е твой баща, а не мой. Но кой е моят баща? Ако не ми кажеш истината, ще се убия с този меч!

А майка му, като го чула да говори за баща си, избухнала в плач, защото си спомнила за своя братовчед и за това, как разкрили лицето ѝ пред Бедр ед-Дин Хасан ел-Басри, когато му я показали в булчинските рокли, и за всичко, което преживели двамата тогава заедно.

И тя плакала и викала от мъка, и синът ѝ заедно с нея; и тогава при тях влязъл везирът и като ги видял и двамата да плачат, сърцето му пламнало в гърдите и тон попитал:

— Защо плачете?

Тогава тя му разказала какво се е случило между сина ѝ и децата в училище; и везирът заплакал заедно с тях. Той си припомнил своя брат и всичко, което им се било случило, и онова, което преживяла дъщеря му, и как тон не можел да разгадае тайната на всичко това. После станал и отишъл в заседателната зала и пристъпил пред султана и му разказал всичко и го помолил да му разреши да замине на Изток, в град Басра, за да търси сина на брат си. Помолил също така султана да му напише укази за другите градове, за да може да залови племенника си веднага щом го намери. И той се облял в сълзи пред султана.

Султанът го съжалил и му дал укази за всички страни и градове. Везирът се зарадвал и помолил Аллаха да обсипе султана с благословията си. После се сбогувал с него, върнал се веднага у дома си и се приготвил за път, като взел всичко, което щяло да бъде необходимо за него, дъщеря му и приемния му син Аджиб. И те тръгнали и пътували първия и втория, и третия ден, докато пристигнали в град Дамаск. И ето те видели пред себе си града, богат на дървета и реки.

Везирът казал да спрат на Каменния площад; накарал слугите си да разпънат шатрите и им заръчал:

— Ще останем тук два дни!

После слугите отишли в града, за да си вършат работата, един — за да продава, друг — за да купува, трети отишли на баня, други в джамията на Омаядите, която нямала равна на себе си по целия свят. Аджиб също отишъл заедно със своя телохранител в града, за да го разгледа, а телохранителят вървял подире му с тояга в ръка, толкова тежка, че ако ударел с нея, и камила дори не можела да се изправи. Тогава народът на Дамаск видял Аджиб, който бил така съвършен, видял лъчезарната му красота; защото момчето било толкова приятно и мило, толкова нежно и красиво, по-хубаво от северния зефир, по-сладко от бистрите изворни води за някой, измъчван от жажда, и носещо по-голяма награда за здравето на някой, разяждан от тежка болест. И след тях тръгнала огромна тълпа, едни тичали подире им, други пред тях, за да насядат по пътя, откъдето щяло да мине момчето; най-после телохранителят се спрял, както повелявала съдбата, пред гостилницата на Бедр ед-Дин Хасан, който бил бащата на Аджиб. Сега той имал брада, умът му бил станал по-зрял през тези дванадесет

години и тъй като старият гостилничар бил умрял, Бедр ед-Дин Хасан наследил гостилницата и целия му имот, защото официално бил приет от съдиите и свидетелите като негов законен син. И когато през този ден пред него пристъпил синът му заедно с телохранителя си, той погледнал момчето и като видял как чудно красиво е то, сърцето му забило лудо, усетил зова на собствената си кръв и веднага обикнал детето. Този ден той тъкмо бил приготвил захаросани нарови зърна и вдъхнатата му от небето любов се развълнувала неудържимо в гърдите му, затова той повикал сина си Аджиб с думите:

— Млади господине, ти, който спечели цялото ми сърце и към когото се стреми цялото ми същество, не искаш ли да влезеш в моя дом и да възрадваш душата ми, като хапнеш от моите ястия?

При тези думи очите му се напълнили със сълзи пряко волята му и той се замислил за това какво е бил и какво представлявал сега. Аджиб чул думите на баща си и сърцето също закопняло за него. Той погледнал телохранителя си и му казал:

— Сърцето ми се стреми към този готвач; той прилича на човек, който е трябвало да се раздели със сина си, затова нека да влезем при него и да зарадваме душата му, като приемем любезността му! Ако сторим това, може би Аллах да ме събере с моя баща.

Като чул думите на Аджиб, слугата евнух възкликнал:

— Аллах да ми е на помощ, хубава работа! Може ли синовете на везирите да тръгнат да се хранят по гостилниците? Аз пъдя хората около тебе с тоягата си, никой да не те погледне, та ще те пусна да влезеш в тази гостилница!

А Бедр ед-Дин Хасан, като чул думите на слугата, много се учудил, извърнал се към него и сълзите му потекли по бузите; тогава Аджиб казал:

— Нима не виждаш, че сърцето ми го обикна?

Слугата отговорил:

— Стига си приказвал такива работи, не бива да влизаш там!

Тогава бащата на Аджиб се обърнал към слугата:

— Уважаеми господине, защо не искаш да ми възрадваш душата, като влезеш в моята гостилница? О, ти, който приличаш на строен кестен, тъмен на цвят, ала с бяло сърце!

Тогава слугата се разсмял и попитал:

— Какво говориш?

Евнухът хванал Аджиб за ръката и влязъл в гостилницата. Бедр ед-Дин Хасан веднага напълнил едно блюдо с нарови зърна, приготвени с бадеми и захар, и двамата хапнали от тях. Тогава Бедр ед-Дин Хасан им казал:

— Вие ме уважихте, като влязохте в дюкяна ми, затова яжте сега за радост и здраве!

А Аджиб казал на баща си:

— Седни и ти и яж заедно с нас; може би след това Аллах ще ни събере с онзи, когото търсим.

Тогава Бедр ед-Дин Хасан попитал:

— О, синко, нима в тази крехка възраст ти вече си преживял раздяла с онези, които обичаш?

Аджиб отговорил:

— Така е, драги чичо; моето сърце гори по загубата на любим човек, който не е никой друг, а баща ми; да, аз и моят дядо, ние тъкмо сме тръгнали на път, за да пребродим различните страни и го открием. О, да можех отново да се събера с него!

И той се разплакал горчиво, и баща му също се разплакал, защото го видял да плаче от мъка заради раздялата и защото сам си помислил, че и той е разделен от любимите и живее далеко от баща и майка; евнухът също се натъжил. Така тримата яли заедно, докато се заситили; после Аджиб и слугата станали и напуснали дюкяна на Бедр ед-Дин Хасан. А той имал чувството, сякаш душата му излязла от тялото и поела след тях; и тъй като не можел да понесе това, дете из един път изгубил момчето от погледа си, затворил гостилницата и тръгнал подир тях, макар да не знаел, че Аджиб е негов син. Вървял толкова бързо, че ги настигнал още преди да излязат от Голямата градска порта. Там евнухът се обърнал към него и го попитал:

— Какво искаш?

Бедр ед-Дин Хасан отвърнал:

— Когато вие излязохте от моя дюкян, аз усетих, че душата ми излезе заедно с вас; и тъй като имам работа извън града пред портата, рекох да ви съпровозя, докато си свърша работата, и после да се върна дома.

Евнухът обаче се разсърдил и казал на Аджиб:

— Точно от това се страхувах! Изядохме по една проклета хапка, която уж ни бе поднесена от уважение, а ето сега тоя приятел ще

тръгне да се влачи подире ни от едно място на друго!

Тогава Аджиб се обърнал и като видял гостилничаря зад себе си, се ядосал, лицето му пламнало от гняв и той казал на евнуха:

— Остави го да си върви по пътя на мюсюлманите! Ала когато свием към нашите шатри и видим, че той още върви подире ни, тогава ще го отпъдим.

При тези думи той навел глава и продължил пътя си, а евнухът тръгнал подире му. Бедр ед-Дин Хасан вървял след тях до Каменния площад, когато те се приближили към шатрите, извърнали се и го забелязали досами тях. Тогава Аджиб се ядосал, защото се страхувал, че евнухът ще разкаже всичко на дядо му. Той бил разярен, защото се боял, че евнухът ще разкаже как са влезли в гостилницата и как след това гостилничарят ги е последвал. Затова се обърнал назад и видял погледа на Хасан, насочен срещу неговия, защото Хасан приличал на тяло без душа; и на Аджиб се сторило, сякаш неговият поглед е поглед на блудник, а той самият е незаконородено дете. И тъй като ядът му все повече нараствал, грабнал един камък и го запратил по баща си. Бедр ед-Дин Хасан паднал в несвяст на земята, кръв рухнала върху лицето му, а Аджиб и евнухът тръгнали към шатрите. Когато след малко Бедр ед-Дин Хасан дошъл на себе си, той избърсал кръвта, откъснал една ивица от тюрбана си и си превързал с нея главата; после се укорил самичък, като казал:

„Аз обидих момчето, като затворих дюкяна си и тръгнах подире му, защото то сигурно е помислило, че съм лош човек“.

После той се върнал обратно в гостилницата си и продължил да продава своите ястия. И започнал да тъгува за майка си, която била в Басра и заплакал за нея.

Така Бедр ед-Дин Хасан продължил да продава своите ястия, а през това време везирът, неговият чичо, останал три дни в Дамаск, после потеглил по посока на Химс и пристигнал там. По пътя си той се оглеждал навсякъде, накъдето извърщал очи, докато стигнал Диар Бекр, Мардин и Мосул. После продължил пътя си чак до град Басра и влязъл там. Щом издигнал шатрите си; той забързал към тамошния султан и се срещнал с него. Султанът го приел с високи почести и го попитал за целта на пътуването му. Тогава везирът му разказал своята история и че везирът Нур ед-Дин Али е бил негов брат. Султанът възкликнал:

— Нека Аллах има милост към него! — И добавил: — О, господине, той беше мой везир и аз много го обичах. Преди петнадесет години той умря и остави един син, който се задържа тук само един-единствен месец след смъртта на баща си; оттогава той изчезна и ние не сме чули вече нищо за него. Но неговата майка, дъщерята на моя предишен везир, още живее сред нас.

Като чул везирът Шемс ед-Дин от султана, че майката на неговия племенник е още жива, той се зарадвал много и казал:

— О, царю, аз много бих желал да се видя с нея!

Султанът веднага му дал разрешение за това. Така везирът отишъл в къщата на своя брат Нур ед-Дин; там той огледал всичко, после целунал прага на къщата. И като си спомнил за своя брат Нур ед-Дин Али и как той умрял в чужбина, везирът се разплакал.

После той минал през вратата в един широк двор и се отправил към друга врата, към която водел сводест вход; входът бил иззидан от асуански гранит и облицован с мраморни плочи от всякакъв вид и цвят. Той влязъл там и обиколил къщата и плъзгал поглед навсякъде; тогава видял името на своя брат Нур ед-Дин изрисувано със златни букви на стената. Той пристъпил към надписа и го целунал, и се разплакал, и се замислил как двамата се разделили.

После продължил напред, докато стигнал до залата, където живеела вдовицата на неговия брат, майката на Бедр ед-Дин Хасан ел-Басри. Откакто бил изчезнал синът ѝ, тя не преставала ден и нощ да плаче и да жали; когато годините започнали да ѝ се струват все по-дълги, тя накарала да построят посред залата един мраморен гроб за сина ѝ и сега плачела там ден и нощ за него и спяла винаги край гроба. Щом стигнал до голямата зала, везирът се спрял и чул гласа ѝ; останал пред вратата и се вслушал как тя говорела на гроба.

Докато жената плачела и нареждала, везирът Шемс ед-Дин пристъпил към нея, поздравил я и ѝ съобщил, че той е брат на нейния съпруг; после ѝ разказал всичко, което се било случило, и ѝ разкрил цялата истина, как нейният син Бедр ед-Дин Хасан прекарал преди повече от десет години една цяла нощ с неговата дъщеря и как на сутринта изчезнал. И той заключил с думите:

— Моята дъщеря обаче зачена от твоя син и роди едно момче, което сега е с мен, и то е също и твое дете, син на твоя син от моята дъщеря.

А тя, като чула, че нейният син Бедр ед-Дин Хасан е още жив, и като видяла своя девер, се изправила и се хвърлила в краката му, и ги целунала.

После везирът накарал да доведат Аджиб и когато детето дошло, баба му се хвърлила на врата му и заплакала. А Шемс ед-Дин заговорил:

— Сега не е време за плач; сега е време да се приготвиш и да дойдеш заедно с нас в египетската страна; може би Аллах ще събере теб и мен с твоя син и мой племенник!

Тя отговорила:

— Слушам и се подчинявам! — и веднага станала, прибрала багажа и скъпоценностите си, извикала прислужниците си и бързо се приготвили за път.

През това време везирът Шемс ед-Дин отишъл при султана в Басра, за да се сбогува с него, и султанът му дал подаръци и скъпоценности за султана на Египет. Още същия час той се приготвил и тръгнал, и стигнал град Дамаск; там спрял край ел-Канун и накарал да разтворят шатрите. И казал на свитата си:

— Ще останем тук една седмица и ще купим подаръци и скъпоценности за султана.

А Аджиб излязъл навън и казал на своя евнух:

— О, Ляик, искам да се поразходя малко; ела да слезем долу на пазара, да пообиколим из Дамаск и да видим какво стана с онзи гостилничар, където ядохме сладкишите и на когото след това наранихме главата; той беше любезен с нас, а ние се отнесохме зле към него.

Евнухът отговорил:

— Слушам и се подчинявам!

Така Аджиб излязъл заедно с евнуха; защото кръвта го влечала към баща му. Те скоро влезли в града и продължили, докато стигнали гостилницата; там видели гостилничаря в дюкяна. Било вече време за следобедната молитва и той случайно тъкмо бил приготвил нарови зърна. Когато двамата се приближили и Аджиб го видял, сърцето му веднага го тласнало към него; той видял също и белега от удара с камъка на челото му и казал:

— Мир над тебе! Знай, че моето сърце е с теб!

А Бедр ед-Дин, като видял сина си, усетил как целият се разтреперил и сърцето му забило силно; той навел глава към земята и се опитал да заговори, но езикът му бил като вдървен. После вдигнал отново глава към своя син, примирен и умоляващ и казал:

— Излекувайте отчаяното ми сърце и похапнете от моите ястия, защото Аллах ми е свидетел, аз не мога да те видя, без сърцето ми да забие лудо! Тогава наистина нямаше да тръгна подпре ти, ако не си бях изгубил ума.

— В името на Аллаха, ти наистина ни обичаш — отвърнал Аджиб, — тогава ние похагнахме при тебе, но ти ни последва и искаше да ни опозориш; затова ще се съгласим да ядем при теб само при условие ти да ни се закълнеш, че няма да тръгнеш подире ни и няма да ни преследваш. Иначе няма да идваме повече при теб, докато сме в този град, защото ще останем тук една седмица, докато дядо ми купи подаръци за султана.

Тогава Бедр ед-Дин Хасан отговорил:

— Обещавам ви.

Така Аджиб и слугата влезли в гостилницата, а баща му им поднесъл паница с нариви зърна. Аджиб казал:

— Яж с нас, може би тогава Аллах ще разсее мъката ни.

А Бедр ед-Дин се зарадвал и ял с тях, но той не можел да откъсне очи от лицето на момчето, защото и сърцето му, и цялото му същество се стремели към него. Най-после Аджиб му казал:

— Слушай! Нали ти казах, че ти ме уморяваш с обичта си? Престани да ме гледаш така втренчено в лицето!

Бедр ед-Дин подавал една хапка на Аджиб, една на евнуха; и те яли, докато се заситили. После станали и Хасан ел-Басри също се изправил и им полял вода да си измият ръцете, взел един копринен шал от колана си, избърсал им ръцете с него и ги напръскал с розова вода от едно шише, което носел в пояса си. После той излязъл от дюкяна и се вързал с една стомна, пълна с шербет, смесен с розова вода и мускус; сложил я пред тях и казал:

— Бъдете докрай милостиви!

Тогава Аджиб поел стомната, пил и я подал на евнуха; и двамата си я подавали, докато стомасите им се напълнили, и те се нахранили и заситили както никога дотогава. После си тръгнали и забързали да се върнат в шатрите. А Аджиб влязъл при баба си, майката на неговия

баща Бедр ед-Дин Хасан; тя го целунала и си помислила за своя син Бедр ед-Дин Хасан, и въздъхнала, и се разплакала. После тя попитала Аджиб:

— Синко, къде беше?

Той отвърнал:

— Бях в град Дамаск.

Тя станала и му донесла едно блюдо с ястие от нарови зърна, които не били много подсладени, и казала на слугата:

— Седни заедно с господаря си!

Евнухът обаче казал като на себе си:

— Аллах ми е свидетел, на нас никак не ни се яде вече! — ала въпреки това седнал.

Същото чувствувал и Аджиб, когато сядал, още с пълен стомах от всичко, което вече бил изял и изпил. Но все пак той поел залък хляб, потопил го в ястието от нарови зърна и започнал да яде, ала ястието не му се сторило достатъчно сладко, защото той бил вече сит, и затова казал:

— Уф! Ама че лошо ядене!

— О, сине мой! — възкликнала баба му. — Нима не ти харесва онова, което съм сготвила? Аз сама съм приготвила това ястие и никой друг не може да го сготви така вкусно като мен, освен твоя баща Бедр ед-Дин Хасан!

— Аллах ми е свидетел, бабо — отвърнал Аджиб, — това ястие е лошо. Ние видяхме току-що в град Дамаск един гостилничар, който така приготвява наровите зърна, че тяхната миризма разтваря сърцето на човека; неговото ястие възбужда желание да почнеш да ядеш, ала твоето ядене, сравнено с онова, нищо не струва.

Като чула тези думи, баба му много се ядосала и погледнала евнуха. Казала му:

— Горко ти! Ти си подвел внук ми и си го отмъкнал в някаква гостилница!

Тогава евнухът се изплашил и започнал да отрича с думите:

— Ние не влязохме в гостилницата, само минахме оттам.

— Аллах ми е свидетел — намесил се Аджиб, — ние влязохме вътре; и ядохме там, и яденето беше по-вкусно от твоето!

Тогава баба му веднага излязла, разказала това на своя девер и той се разгневил на слугата; накарал да го повикат и го попитал:

— Защо си водил сина ми в някаква гостилница?

Слугата отвърнал със страх:

— Ние не влязохме вътре.

Но Аджиб казал:

— Влязохме, влязохме и ядохме там нарови зърна, докато се заситихме, а гостилничарят ни даде също така да пием подсладена вода със сняг.

Тогава везирът вече се разярил срещу своя роб и отново го попитал; и когато той пак отричал, везирът казал:

— Щом като казваш истината, седни тогава и яж пред очите ми!

Слугата излязъл напред и се опитал да яде, ала не могъл, пуснал залъка и извикал:

— О, господарю, аз съм сит още от вчера.

Тогава везирът се убедил, че те са яли в гостилницата. И веднага заповядал на другите си роби да съборят евнуха на земята; те го сторили, а той започнал така силно да го бие, че робът започнал да вика за помощ и изкрещял:

— О, господарю, не ме бий повече, ще ти кажа цялата истина!

Везирът престанал да го налага и рекъл:

— Кажу сега истината!

Евнухът заговорил:

— Знай, че ние влязохме в дюкяна на гостилничаря точно когато той приготвяваше нарови зърна и ни предложи от тях. И Аллах ми е свидетел, никога през живота си не съм ял нещо, което може да се сравни с неговото ястие, но и никога не съм ял нещо по-лошо от онова, което сега стои пред нас.

А майката на Бедр ед-Дин Хасан се ядосала и казала:

— Върви при този гостилничар и ни донеси една паница от неговите нарови зърна и ги покажи на своя господар, за да каже той кои са по-вкусни и по-хубави!

Робът отговорил:

— Веднага.

Тя му дала една паница и половин динар, а той отишъл в гостилницата и казал на гостилничаря:

— Ние се обзаложихме с моя господар за твоите ястия; защото у нас също имаше нарови зърна. Дай ми от твоите за този половин

динар, но внимавай, защото заради готваческото ти майсторство аз изядох един хубав бой!

Хасан се разсмял и казал:

— В името на Аллаха, никой не може да приготвява това ястие така хубаво, както мен и моята майка, но сега тя е в една далечна страна.

Тогава той напълнил паницата, взел я и ѝ добавил още мускус и розова вода; после я падал на слугата, който изтичал с нея, докато стигнал до шатрата на везира. Там майката на Хасан взела паницата и опитала от зърната, ала като усетила чудесния им вкус и как добре са приготвени, тя веднага разбрала кой им е майсторът, надала силен вик и паднала в несвяст.

Везирът се изплашил и веднага я напръскал с розова вода; след малко тя се съвзела и каза:

— Ако моят син е още жив, то единствено той може да е приготвил тези нариви зърна; това е моят син Бедр ед-Дин Хасан. Няма съмнение и не може да съм сгрешила; защото това е едно ястие, което само той и аз умеем да приготвяваме и аз именно съм го научила да го прави.

Като чул нейните думи, везирът много се зарадвал и казал:

— О, колко мечтая да видя своя племенник! Искам да знам дали до края на дните ми ще се събере отново някога с него! Да се молим на всевишния Аллах да ме събере с него! — И още същия миг везирът излязъл навън при своите хора и им казал: — Двадесет души от вас да отидат в гостилницата. Съборете дюкяна, завържете ръцете на гостилничаря с тюрбана му и го отвлечете насила, ала без да му причините болка!

Те отговорили:

— Тъй ще сторим!

После везирът веднага яхнал коня си и отишъл в двореца и влязъл при наместника на Дамаск и му показал указа, който му бил дал султанът. Наместникът целунал листа хартия, сложил го върху главата си и казал:

— Кой е твоят длъжник?

Везирът отвърнал:

— Един гостилничар.

Тогава наместникът веднага заповядал на своите пазачи да отидат в гостилницата; те го сторили, ала намерили гостилницата разрушена и всичко вътре изпочупено; защото, когато везирът отишъл в двореца, неговите хора побързали да изпълнят заповедта му. И ето те седели и чакали връщането на везира от двореца, а Бедр ед-Дин Хасан попитал:

— Но какво са намерили те в наровите зърна, за да се случи всичко това?

А везирът, щом се върнал в своя стан от посещението си при наместника, който му дал разрешение да залови длъжника си и да го отведе със себе си, повикал да му доведат гостилничаря. Въвели мъжа пред него с овързани с тюрбана му ръце. Щом видял своя чичо, Бедр ед-Дин Хасан заплакал горчиво и попитал:

— Велики господарю, каква е моята простъпка пред теб?

— Ти ли си човекът, който сготви наровите зърна? — попитал везирът, а младият човек отговорил:

— Да. Нима си намерил нещо в тях, което те кара да ми отсечеш главата?

Везирът казал:

— Това би било най-доброто и би било най-малкото наказание за теб!

Тогава гостилничарят се примолил:

— Велики господарю, не искаш ли да ми кажеш каква е моята простъпка?

Везирът отговорил:

— Да, веднага ще ти кажа! — После повикал слугите си: — Докарайте камилите!

И те взели Бедр ед-Дин Хасан, пъхнали го в един сандък и заключили сандъка с катинар. После тръгнали на път и вървели, докато паднала нощта. Тогава спрели и похапнали малко от храната, която си носели; извадили Бедр ед-Дин Хасан от сандъка, дали и на него да се наяде и отново го затворили вътре. После продължили пътя си, докато стигнали до Камра; там извадили Бедр ед-Дин Хасан от сандъка и везирът го попитал:

— Ти ли си онзи, който сготви ястието от нарови зърна?

Той отвърнал:

— Да, господарю.

Везирът заповядал:

— Овържете го!

И те отново му завързали ръцете и краката и го пъхнали в сандъка, и продължили пътя си, докато стигнали до Кайро; там спрели в селището ер-Рай Райданийе. Везирът заповядал да извадят Бедр ед-Дин Хасан от сандъка, заповядал да повикат един дърводелец и му казал:

— Направете ми една дървена фигура по подобие на този момък!

А Бедр ед-Дин Хасан възкликнал:

— И какво ще правиш с нея?

Везирът отвърнал:

— Ще те окача на тази фигура и ще накарам да те заковат на нея, а после ще те разведа из града всички да те видят.

Младият мъж извикал:

— Защо искаш да ми причиниш това зло?

Везирът:

— Задето така лошо беше приготвил наровите зърна, как можа да ги сготвиш без черен пипер?

Младият мъж:

— И само задето нямало вътре пипер, искаш да ми причиниш всичко това? Не ти ли стига, дето ме затвори и ми даваше само веднъж на ден да ям?

Везирът възкликнал:

— Нямаше черен пипер; затова ще трябва да те накажа със смърт.

Тогава Бедр ед-Дин Хасан съвсем се объркал и зажалил за живота си, а везирът го попитал:

— За какво мислиш?

Бедр ед-Дин Хасан отвърнал:

— Мисля за глупаците като тебе, защото, ако имаше ум в главата, ти нямаше да постъпиш така с мен!

Везирът казал:

— Наш дълг е да те накажем, за да не вършиш повече подобни неща!

А Бедр ед-Дин Хасан викнал:

— Истина е, че и най-малкото от всичко, което ти ми причини, би било достатъчно наказание за мен!

А везирът отвърнал:

— Няма как, ще трябва да те обеса!

Целият този разговор се водел, докато дърводелецът приготвявал дървената фигура и Хасан го гледал как работи; така настъпила нощта. Тогава чичо му заповядал да го хвърлят отново в сандъка и казал:

— Утре заповедта ми трябва да бъде изпълнена!

После той зачакал, докато видял, че Бедр ед-Дин заспал, натоварил сандъка, яхнал коня си и сам откарал сандъка в града и продължил до своята къща; там казал на дъщеря си Сит ел-Хусн:

— Хвала на Аллаха, който отново те събра с твоя братовчед! Залови се за работа и подреди къщата, както е била през време на твоята сватбена нощ!

Тогава запалили свещите, а везирът взел плана, на който бил нарисувал сватбените покои, и заповядал на слугите си да подредят всеки предмет на мястото му, така че, ако някой влезе вътре, да няма никакво съмнение за него, че сега е сватбената нощ. Накарал ги също така да сложат тюрбана на Бедр ед-Дин Хасан на стола, както той сам го бил оставил, а също така да пхнат и панталона му с кесията под леглото. После казал на дъщеря си да се разсъблече, както била през сватбената нощ, и добавил:

— Когато братовчед ти влезе в твоите покои, ти му кажи: „Много дълго се забави в нужника!“ — и го повикай да легне до теб, и разговаряй с него чак докато се развидели; тогава всичко ще му обясним.

При тези думи той накарал да извадят Бедр ед-Дин Хасан от сандъка, отвързал му леко краката, съблякъл му дрехите, така че той останал само с тънката риза на гърба си и без панталони. Всичко това станало, докато той спял, и затова не усетил нищо. И ето, по волята на съдбата, той се обърнал на другата страна и се събудил; намерил се в голяма осветена зала и заговорил сам на себе си: „Аз, изглежда, се лутам из лабиринтите на сънищата си“. После станал и направил няколко крачки към вътрешната врата и надникнал през нея и виж ти, това била залата, в която открили лицето на булката пред него, а по-нататък той видял сватбената стая и стола, и своя тюрбан, и всичките си дрехи. Гледал всичко това той и не знаел що да стори; пристъпил с един крак напред, а другия оставил назад и казал:

— Спя ли, или съм буден?

После разтъркал челото си и казал учуден:

— В името на Аллаха, та това е стаята на невестата, чието лице разкриха пред мен! Къде ли се намирам? Нали току-що бях в сандъка!

И както той си говорел сам, неочаквано Сит ел-Хусн повдигнала края на завесата и му каза:

— О, любими мой, няма ли да дойдеш най-последно? Много дълго се забави в нужника!

Като чул думите ѝ и видял лицето ѝ, той избухнал в смях и казал:

— Наистина, аз се лутам из лабиринтите на сънищата си!

После той влязъл с въздишка в стаята и се замислил за всичко, което му се било случило, и не можел да си обясни какво става с него и положението му се струвало още по-необяснимо, след като видял тюрбана и панталона си, и кесията с хилядата динара. Тогава той промълвил:

— Аллах е всезнаещ! Аз наистина се лутам из лабиринтите на сънищата си!

А Сит ел-Хусн му рекла:

— Какво ти е, та си толкова учуден и изненадан? — И добавила:
— Не беше такъв през първата половина на нощта!

А той се разсмял и я попитал:

— Колко време ме нямаше при теб?

Тя отвърнала:

— Аллах да те благослови и нека неговото име те пази! Ти тъкмо отиде, за да облекчиш някаква своя нужда, и каза, че веднага ще се върнеш. Умът ли си загуби?

Като чул думите ѝ, Бедр ед-Дин Хасан се разсмял отново и казал:

— Ти имаш право, ала когато излязох от стаята ти, аз се забравих и засънувах, че съм станал гостилничар в Дамаск и че живея там вече десет години и тогава уж дойде при мен едно момче, дете на царедворци, заедно с един евнух. — При тези думи той прекарал ръка по челото си и като усетил белега, възкликнал: — В името на Аллаха, о, господарке моя, изглежда, че всичко е било истина, защото той ме улучи по челото с камък и ми го разцепи; все пак това трябва да е било наяве. — После продължил: — Но може въпреки всичко да съм сънувал, когато съм заспал в твоите обятия; присъни ми се, че съм пристигнал без тюрбан на главата и без панталони в Дамаск и че

станах там гостилничар. — После той отново помълчал объркан и пак продължил: — В името на Аллаха, струва ми се, сякаш бях приготвил нарови зърна, само че без пипер. Аллах ми е свидетел, трябва да съм заспал в онова малко помещениѝце и да съм преживял всичко това насън!

— В името на Аллаха — възкликнала Сит ел-Хусн, — и какво друго видя?

Тогава Бедр ед-Дин Хасан ѝ разказал всичко и накрая добавил:

— Аллах ми е свидетел, ако не се бях събудил, те щяха да ме приковат на една дървена фигура!

— Но защо? — попитала тя, а той ѝ казал:

— Защото не бях сложил пипер в наровите зърна; струва ми се също така, сякаш те ми разрушиха дюкяна, изпочупиха всичко вътре и ме пъхнаха в един сандък; после повикаха някакъв дърводелец, за да издяла за мен една дървена фигура, защото искаха да ме обесят на нея. А ето сега, слава на Аллаха, всичко това излиза, че е било сън и не се е случило наяве!

Тогава Сит ел-Хусн се засмяла и го привлякла към себе си и той нея; сетне той отново потънал в мисли и казал:

— В името на Аллаха, това не може да е било само сън; аз наистина не знам какво става с мен. — При тези думи той легнал, ала бил съвсем объркан; скоро пак заговорил: — Сънувал съм! — А след малко: — Наяве беше!

И така продължило чак до сутринта. Тогава в стаята влязъл неговият чичо Шемс ед-Дин, везирът, и го поздравил; като го видял, Бедр ед-Дин Хасан възкликнал:

— В името на Аллаха, не си ли ти онзи, който накара да ми овържат ръцете и да ми разрушат дюкяна и който искаше да ме заковат за дървената фигура заради наровите зърна, защото нямаше пипер в тях?

Везирът казал:

— Знай, сине мой, че истината най-после излезе наяве и онова, което беше скрито, излезе на бял свят: ти си синът на моя брат. Аз направих всичко това само за да се убедя, че ти си наистина тоя, който бе прекарал онази нощ заедно с моята дъщеря. Не можех да бъда сигурен, преди да видя, че ти позна стаята и тюрбана си, и панталона, и златото, и документите, изписани с твоя почерк и с този на баща ти,

моя брат; защото не съм те виждал никога преди това и не те познавах, ала сега аз доведох тук майка ти от Басра.

И той се хвърлил в обятията на своя племенник и се разплакал. А Бедр ед-Дин Хасан, като чул думите на чичо си, много се учудил и го прегърнал и също заплакал от преголяма радост. Тогава везирът му казал:

— Сине, единственият повод, за да преживеем всичко това, е онуй, което стана между мен и твоя баща — и той му разправил какво се било случило и защо баща му отпътувал за Басра. Накрая везирът заповядал да доведат момчето Аджиб; щом го видял, баща му възкликнал:

— А това е момчето, което ме удари с камъка по челото!

А везирът отвърнал:

— Това е твоят син!

Тогава Бедр ед-Хасан се хвърлил върху гърдите на сина си... Ето че в стаята влязла майка му; той се хвърлил в обятията ѝ. После майка му разказала как живяла след неговото изчезване, а той от своя страна също ѝ разказал какво преживял. Тогава те благодарили на Аллах Всевишния, заедно отново се намерили.

И ето два дни след пристигането си везирът Шемс ед-Дин отишъл при султана и като влязъл при него, целунал пода пред краката му и го поздравил със слова, подходящи за царе и султани. Султанът се зарадвал на завръщането му и лицето му се озарило от мила усмивка; той го накарал да седне близо до него и го заразитвал за всичко, което везирът бил преживял по пътя, и какво му се било случило. Тогава Шемс ед-Дин разправил всичко от начало до край. А султанът му казал:

— Слава на Аллаха, заедно е изпълнил желанието ти и заедно е благословил връщането ти при децата ти и при твоя народ! Но аз трябва да видя и сина на твоя брат, този Хасан ел-Басри; доведи го утре в приемната зала!

Шемс ед-Дин отвърнал:

— Твоят роб ще дойде утре пред теб по волята на Всевишния.

Тогава той поздравил и си излязъл; като се върнал у дома си, разказал на своя племенник за желанието на султана да се запознае с него. А Хасан ел-Басри отговорил:

— Робът ще се подчини на заповедта на своя господар.

Така той отишъл заедно със своя чичо Шемс ед-Дин при негово величество султана; и като застанал пред него, той го поздравил с най-съвършен и те и любезни поздравителни слова.

Султанът се усмихнал и му дал знак с ръка да седне; тогава той се разположил съвсем близо до своя чичо Шемс ед-Дин. Султанът го попитал как се казва, а той отвърнал:

— Най-низшият от твоите роби е познат като Хасан Басрийски, и той вечно ще се моли за теб, денем и нощем.

Харесали тези думи на султана и тъй като той искал да изпита образованието и възпитанието му, го попитал:

— Знаеш ли нещо за възхвала на бенката върху бузата?

Хасан ел-Басри отвърнал:

— Разбира се!

Тогава султанът възкликнал:

— Ти много хубаво говориш, красиви Хасане! Обясни ни сега колко значения има думата „бенка“.

Хасан отвърнал:

— Нека Аллах запази властта на султана! Петдесет и осем значения; други обаче казват, че са петдесет.

Султанът казал:

— Ти говориш истината. — И добавил: — Умееш ли да описваш красотата?

— Разбира се — отвърнал Бедр ед-Дин Хасан, — красотата се състои в блясъка на лицето, в яснотата на кожата, в хубавата извивка на носа, в сладостта на погледа, в красотата на устата, в изтънчеността на речта, в чудната стройност на тялото и в съвършенството на всички добри качества. Косите обаче увенчават красотата.

Султанът много се зарадвал на тези думи и въвлякъл събеседника си в разговор и попитал:

— Знаеш ли какъв е смисълът на поговорката: „Шураих е похитър от лисицата?“.

Хасан отвърнал:

— Знай, о царю — нека Аллах всевишният запази твоята власт! — през дните на чумата съдията Шураих се прехвърлил в Неджеф и колкото пъти се приготвял за молитва, идвала една лисица, заставала насреща, подражавала му във всичко, което тон правел, и му отвличала вниманието от неговата съсредоточена молитва. Това му омръзнало и

един ден той съблякъл ризата си, окачил я на една тръба, измъкнал ръкавите навън, наложил тюрбана си отгоре, превързал я през средата с колан и поставил всичко на мястото, където обикновено се молел. Щом лисицата застанала както обикновено срещу фигурата, Шураих се примъкнал зад нея и я хванал. Така се създаде поговорката.

Щом султанът чул обяснението на Бедр ед-Дин Хасан, той казал на неговия чичо Шемс ед-Дин:

— Наистина, този син на твоя брат е получил най-доброто образование и аз не вярвам, че може да се намери втори като него в цял Египет.

А Хасан ел-Басри целунал пода пред султана и седнал долу, както трябва да седи телохранителят пред своя господар. А султанът, след като се убедил колко добро образование бил получил Хасан ел-Басри, много се зарадвал, дарил го с прекрасна царска одежда и му дал служба, от която той щял да получава достатъчни приходи. Хасан се изправил, целунал пода пред него, пожелал царуването му да няма край и помолил за разрешение да се оттеглят двамата с чичо си Шемс ед-Дин.

Султанът разрешил и той си отишъл заедно с чичо си у дома; там им поднесли обяд и те се нахранили с онова, което им отредил Аллах. Като се нахранили, Хасан влязъл в покоите на своята съпруга Сит ел-Хусн и ѝ разказал какво му се случило при негово величество султана. А тя казала:

— Той сигурно ще те направи свой довереник и ще те отрупа с дарове и блага, а ти, по волята на Аллаха, ще разпръсваш, подобно на слънцето, лъчите на своето съвършенство, където и да си, по суша и по море.

Така и станало. И те заживели сред щастие и благоденствие, радостни и доволни, докато при тях дошъл онзи, който кара радостите да замлъкнат, който скъсва връзките с живота, унищожава дворците и открива гробовете. Хвала нему, вечно живия и неумирация никога, който властвува на земята и на небето.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.